

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર - 2010
ફક્ત સ્પે. બી. એડ્. (પ્રથમ વર્ષ) સત્રાંત પરીક્ષા

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.
પાઠ્યક્રમ : SECM-03
વિષય : ગુજરાતીનું શિક્ષણ કાર્ય
તારીખ : 22/12/2010 (બુધવાર)
સમય : 11:00 TO 2:00

નોંધણી નંબર : .....

કુલ ગુણ : 80

- સૂચના :
- (1) દરેક પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે. પ્રશ્નોના આંતરીક વિકલ્પ હોઈ પણ શકે અને ન પણ હોઈ શકે.
  - (2) પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 10 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 1 ગુણ રાખેલ છે. તેના ઉત્તર એક શબ્દ / વૈજ્ઞાનિક શબ્દ / ચિહ્ન દ્વારા આપવાના રહેશે.
  - (3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 11 થી 15 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 2 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર વધુમાં વધુ એક વાક્યમાં આપવાના રહેશે.
  - (4) પ્રશ્ન ક્રમાંક 16 થી 20 નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 5 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 60 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
  - (5) પ્રશ્ન ક્રમાંક 21 થી 22 લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 10 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 100 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
  - (6) પ્રશ્ન ક્રમાંક 23 ખૂબ જ લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન નાં 15 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 200 શબ્દોમાં હોવા જોઈએ.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ ભાષા વિકાસને અસર કરતા પરિબલો કયા કયા છે ?
પ્રશ્ન-૨ ભાષા શિક્ષણનાં સામાન્ય હેતુઓ જણાવો. (કોઈ પણ બે)
પ્રશ્ન-૩ એકમ આયોજનનો મૂળભૂત વિચાર કયા શિક્ષણશાસ્ત્રીએ આપ્યો છે ?
પ્રશ્ન-૪ શ્રવણ કૌશલ્ય વિકાસના માટેની બે પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
પ્રશ્ન-૫ ગુજરાતી ભાષના વૈજ્ઞાનિક સામાયિકોનાં નામ જણાવો.
પ્રશ્ન-૬ પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિની વ્યૂહરૂપ આપો.
પ્રશ્ન-૭ માતૃભાષા શિક્ષણના ઉપયોગમાં લેવાતી બે પ્રયુક્તિઓના નામ જણાવો.
પ્રશ્ન-૮ વ્યાકરણ શિક્ષણ માટે ઉપયોગી પદ્ધતિના નામ જણાવો. (કોઈ પણ બે)
પ્રશ્ન-૯ પદ્ય શિક્ષણના કોઈ પણ બે હેતુઓ લખો.
પ્રશ્ન-૧૦ અભિવ્યક્તિ અધ્યયનનાં બે લક્ષણો જણાવો.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૧૧ ઉપચારાત્મક કાર્ય એટલે શું ?
પ્રશ્ન-૧૨ કોઈ પણ બે દેશ્ય સાધનોનાં નામ જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૩ લેખન કૌશલ્ય એટલે શું ?
પ્રશ્ન-૧૪ કસોટીના મુખ્ય કેટલાં પ્રકાર છે ?
પ્રશ્ન-૧૫ ત્રિપરિમાણ દર્શક કોઠી બીજા કયા નામે ઓળખાય છે ?

વિભાગ-૩

- પ્રશ્ન-૧૬ કા. પા. કૌશલ્ય એટલે શું ? કા. પા. વખતે કઈ કઈ કાળજી રાખશો.
પ્રશ્ન-૧૭ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિના લાભા લાભ જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૮ કથન કૌશલ્ય એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.
પ્રશ્ન-૧૯ માતૃભાષાનું મહત્ત્વ જણાવો.
પ્રશ્ન-૨૦ ભાષા શિક્ષણમાં પદ્યશિક્ષણનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ-૪

પ્રશ્ન-૨૧ દેશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનું મહત્વ જણાવી ઉપયોગ કરતી વખતે રાખવાની કાળજી જણાવો.

અથવા

વાચન કૌશલ્યના પ્રકાર જણાવી દરેકની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૨૨ માતૃભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ જણાવી જૂથ ચર્ચા પદ્ધતિનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

શિક્ષણમાં માતૃભાષાનું સ્થાન અને મહત્વ જણાવો.

વિભાગ-૫

પ્રશ્ન-૨૩ એકમ પાઠ આયોજન એટલે શું ? એકમ પાઠ આયોજનનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

ક્રિયાત્મક સંશોધન એટલે શું ? તેના સોપાનો જણાવી તેનું મહત્વ જણાવો.

_____

www.StudyGuideIndia.com

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર - 2010
ફક્ત સ્પે. બી. એડ્. (પ્રથમ વર્ષ) સત્રાંત પરીક્ષા

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.
પાઠ્યક્રમ : SECP-02
વિષય : શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન
તારીખ : 19/12/2010 (રવિવાર)
સમય : 11:00 TO 2:00

નોંધણી નંબર : .....

કુલ ગુણ : 80

- સૂચના :
- (1) દરેક પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે. પ્રશ્નોના આંતરીક વિકલ્પ હોઈ પણ શકે અને ન પણ હોઈ શકે.
  - (2) પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 10 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 1 ગુણ રાખેલ છે. તેના ઉત્તર એક શબ્દ / વૈજ્ઞાનિક શબ્દ / ચિહ્ન દ્વારા આપવાના રહેશે.
  - (3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 11 થી 15 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 2 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર વધુમાં વધુ એક વાક્યમાં આપવાના રહેશે.
  - (4) પ્રશ્ન ક્રમાંક 16 થી 20 નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 5 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 60 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
  - (5) પ્રશ્ન ક્રમાંક 21 થી 22 લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 10 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 100 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
  - (6) પ્રશ્ન ક્રમાંક 23 ખૂબ જ લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન નાં 15 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 200 શબ્દોમાં હોવા જોઈએ.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ વ્યવહારાત્મક મનોવિજ્ઞાનનાં સંસ્થાત્મક પિતા _____
(અ) જે.બી.વોટસન (બ) વીલીમ વુટ (ક) મેક ડયુગલ
- પ્રશ્ન-૨ આધુનિક મનોવિજ્ઞાનને સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું છે _____
(અ) મગજનું વિજ્ઞાન (બ) વ્યવહાર(વર્તન)નું વિજ્ઞાન (ક) ચેતનાનું વિજ્ઞાન
- પ્રશ્ન-૩ આમાંથી કયો શિક્ષણના પ્રાથમિક અવયવ નથી
(અ) ઉદ્દેશ્ય (બ) નિષ્ક્રાંત (ક) શિક્ષક (ડ) સામાજિક-ભાવાત્મક વાતાવરણ
- પ્રશ્ન-૪ આંખને રંગ આપવા માટે જવાબદાર છે ?
(અ) આઈરિસ (બ) રેટીના (ક) કોર્નિયા (ડ) લેન્સ
- પ્રશ્ન-૫ નીચે માંથી કયો વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શનનો ધ્યેય છે _____
(અ) વિદ્યાર્થીઓને વધુ શિક્ષણ મેળવવામાં મદદ કરવી
(બ) વિદ્યાર્થીઓને માનસિક સ્વાસ્થ્ય સુધારવામાં મદદ કરવી
(ક) વિદ્યાર્થીઓને તેમની શક્તિઓ, રુચિઓ અને વ્યા. જરૂરીયાતોને પરિપૂર્ણ કરવામાં મદદ કરવી.
(ડ) વિદ્યાર્થીઓને આરામના સમયનો ઉપયોગ કરવામાં મદદ કરવી.
- પ્રશ્ન-૬ સ્વ-ખોજની ભાવના નીચેનામાંથી કોઈ એક અધિગમ પદ્ધતિ ક્રિયાન્વિત કરી શકાય છે.
(અ) પ્રમાણ સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ (બ) પ્રયોગ પદ્ધતિ (ક) આત્માવલોકન
(ડ) બર્હિરવલોકન
- પ્રશ્ન-૭ તે પ્રક્રિયા જેના દ્વારા વિદ્યાર્થી વ્યવહારમાં પરિવર્તન અર્જિત કરે છે, સુધારો લાવે છે, સમાજને ઓળખે છે અથવા વ્યવહારની નવી રીત અને શિક્ષણની સંકલ્પના શોધે છે
(અ) ચિંતન પ્રક્રિયા (બ) અધિગમ પ્રક્રિયા (ક) પ્રતિબોધન (ડ) માનસિક પ્રક્રિયા
- પ્રશ્ન-૮ વિશિષ્ટ શૈક્ષણિક સેવાઓ શાના માટે આવશ્યક છે.
(અ) વ્યવસાયિક તૈયારી (બ) શૈક્ષણિક સુધારા માટે
(ક) સામાજિક મોટાવ માટે (ડ) વાલી સંભાળ માટે

પ્રશ્ન-૯ નીચેનામાંથી કયા વિશેષ શિક્ષણના મુદ્દા નથી માનવામાં આવતા.

- (અ) મુખ્ય ધારાથી જોડાણ (બ) માનવીય કારકોનું રૂપાંતરણ
(ક) વર્ગવિહીન વિશિષ્ટ શિક્ષણ (ડ) ગેર સંસ્થાકરણ

પ્રશ્ન-૧૦ નીચેનામાંથી કઈ પરિસ્થિતિમાં બાળકોની જરૂરીયાતો વિશેષ શિક્ષણ માટે માન્ય રાખવામાં આવે છે.

- (અ) અધિગમ વિકલાંગતા (બ) માનસિક મંદતા
(ક) સામાજિક સમન્વયન (ડ) વાલીઓની દેખભાળ

વિભાગ-૨

પ્રશ્ન-૧૧ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની પરિભાષા આપો.

પ્રશ્ન-૧૨ ક્ષમ્ય નકારાત્મક પ્રભાવ પાડનારા માતાના લક્ષણો વર્ણવો.

પ્રશ્ન-૧૩ કિશોરોની ગમે તે ચાર જરૂરીયાતો જણાવો.

પ્રશ્ન-૧૪ ધ્યાન માટેના ગમે તે ચાર આંતરિક(અંદરના) કારણો જણાવો.

પ્રશ્ન-૧૫ યાદશક્તિ વધારવાની ગમે તે ચાર પદ્ધતિ જણાવો.

વિભાગ-૩

પ્રશ્ન-૧૬ વિશિષ્ટ બાળકોનું વર્ગીકરણ કરી સમજાવો.

પ્રશ્ન-૧૭ વિશિષ્ટ સંસ્થાઓના કાર્યોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૧૮ કિશોરાવસ્થામાં થતાં બદલાવની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૧૯ વિસ્મરણના કારણો જણાવી ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૨૦ પ્રતિભાશાળી બાળકોને તમે શું માર્ગદર્શન આપશો.

વિભાગ-૪

પ્રશ્ન-૨૧ વિકાસના સિદ્ધાંત વર્ણવી તેની ઉદાહરણ સાથે ચર્ચા કરો.

અથવા

સંજ્ઞાત્મક વિકાસના જુદા-જુદા તબક્કા ઉદાહરણ સાથે સાજાવો.

પ્રશ્ન-૨૨ તણાવમુક્તિ માટેની જુદી-જુદી પદ્ધતિ સમજાવો.

અથવા

પાવલોએ આપેલી અભિસંધાનની થીયરી વર્ણવો.

વિભાગ-૫

પ્રશ્ન-૨૩ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની જુદી-જુદી પદ્ધતિ વર્ણવો.

અથવા

માર્ગદર્શન તથા પરામર્શની જરૂરીયાત સમજાવો.

પ્રશ્ન-૨૪ નિર્ગદર્શન તેમજ પરામર્શનમાં ઘર અને શાળાની ભૂમિકા સમજાવો.

અથવા

વ્યવસાયિક માર્ગદર્શનના વ્યૂહોની ચર્ચા કરો.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર - 2010
ફક્ત સ્પે. બી. એડ્. (પ્રથમ વર્ષ) સત્રાંત પરીક્ષા

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed. નોંધણી નંબર : .....
પાઠ્યક્રમ : SESM-01
વિષય : મંદબુદ્ધિ વ્યક્તિઓની ઓળખ અને આકારણી
તારીખ : 21/12/2010 (મંગળવાર)
સમય : 11:00 TO 2:00 કુલ ગુણ : 80

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે. પ્રશ્નોના આંતરીક વિકલ્પ હોઈ પણ શકે અને ન પણ હોઈ શકે.
(2) પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 10 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 1 ગુણ રાખેલ છે. તેના ઉત્તર એક શબ્દ / વૈજ્ઞાનિક શબ્દ / ચિહ્ન દ્વારા આપવાના રહેશે.
(3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 11 થી 15 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 2 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર વધુમાં વધુ એક વાક્યમાં આપવાના રહેશે.
(4) પ્રશ્ન ક્રમાંક 16 થી 20 નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 5 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 60 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
(5) પ્રશ્ન ક્રમાંક 21 થી 22 લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 10 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 100 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
(6) પ્રશ્ન ક્રમાંક 23 ખૂબ જ લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન નાં 15 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોનો ઉત્તર 200 શબ્દોમાં હોવા જોઈએ.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ M.H.A. નું પુરુ નામ જણાવો.
પ્રશ્ન-૨ મંદબુદ્ધિ અને માનસિક રોગ બંનેમાં સમાવેશ વિકલાંગ ધારામાં થયેલ છે.-સત્ય/અસત્ય
પ્રશ્ન-૩ સમગ્ર મૂલ્યાંકન એટલે શું ?
પ્રશ્ન-૪ ભારતીય પુનર્વાસ પરીષદના બે હેતુઓ જણાવો.
પ્રશ્ન-૫ IQ શોધવાનું સૂત્ર માટે
પ્રશ્ન-૬ F.A.C.P એ C.P. બાળકોની આકારણી માટેનું ઓજાર છે. - સત્ય/અસત્ય
પ્રશ્ન-૭ D.S.M. નું પુરુ નામ જણાવો.
પ્રશ્ન-૮ વિકલાંગ ધારા અનુસાર વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે સરકારી નોકરીઓમાં કેટલા % જગ્યાઓ આરક્ષિત રાખવાની જોગવાઈ છે.
પ્રશ્ન-૯ ભારત સરકારના સાયન્સ અને ટેકનોલોજી મિશન મોડનો ઉદ્દેશ્ય જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૦ ઉપન્યાસ એ _____ થી _____ વર્ષના બાળકો માટે વપરાતું ઓજાર છે.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૧૧ 'એમ્નીયો-સેન્ટેસીસ' શું છે ?
પ્રશ્ન-૧૨ સલાહ (કાઉન્સેલીંગ) ના હેતુઓ જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૩ આઈ. ઈ. પી. ના મુખ્ય અંગો કયા છે ?
પ્રશ્ન-૧૪ આકારણી અને મૂલ્યાંકન વચ્ચેનો ભેદ જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૫ આર. સી. આઈ. (RCI) ના કોઈપણ ત્રણ કાર્યો જણાવો.

વિભાગ-૩

- પ્રશ્ન-૧૬ માનસીક મંદતા અને માનસીક મંદતા વચ્ચેનો ભેદ જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૭ માનસીક મંદતાના સામાન્ય લક્ષણો જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૮ રાષ્ટ્રીય ન્યાસ કાયદો - 1999
પ્રશ્ન-૧૯ એચ. ડી. પી. એસ. અંતર્ગત આવતા વિવિધ ક્ષેત્રો ટુંકમાં જણાવો.
પ્રશ્ન-૨૦ સમુદાયમાં જાગૃતિ કેવી રીતે લાવી શકાય ? - નોંધ લખો.

વિભાગ-૪

પ્રશ્ન-૨૧ માનસિક મંદતાના કારણો જણાવો.

અથવા

માનસિક મંદતા અટકાવવાના ઉપાયો જણાવો.

પ્રશ્ન-૨૨ આકારણી એટલે શું ? તેની વિવિધ પદ્ધતિઓ જણાવો.

અથવા

વિકલાંગ ધારો - 1995

વિભાગ-૫

પ્રશ્ન-૨૩ ભારતીય સંદર્ભમાં વપરાતા આકારણીના સાધનો કયા કયા છે ? કોઈપણ બે સાધનો વિશે વિસ્તૃત સમજાવો.

અથવા

મંદબુદ્ધિની વ્યાખ્યા આપી તેનું વર્ગીકરણ કરો.

_____

www.StudyGuideIndia.com

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર - 2010
ફક્ત સ્પે. બી. એડ્. (પ્રથમ વર્ષ) સત્રાંત પરીક્ષા

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

નોંધણી નંબર : .....

પાઠ્યક્રમ : SECP-01

વિષય : નવા ઉભરાતા ભારતીય સમાજમાં શિક્ષણ

તારીખ : 18/12/2010 (શનિવાર)

સમય : 11:00 TO 2:00

કુલ ગુણ : 80

સૂચના :

- (1) દરેક પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે. પ્રશ્નોના આંતરીક વિકલ્પ હોઈ પણ શકે અને ન પણ હોઈ શકે.
- (2) પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 10 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 1 ગુણ રાખેલ છે. તેના ઉત્તર એક શબ્દ / વૈજ્ઞાનિક શબ્દ / ચિહ્ન દ્વારા આપવાના રહેશે.
- (3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 11 થી 15 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 2 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર વધુમાં વધુ એક વાક્યમાં આપવાના રહેશે.
- (4) પ્રશ્ન ક્રમાંક 16 થી 20 નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 5 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 60 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
- (5) પ્રશ્ન ક્રમાંક 21 થી 22 લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 10 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 100 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
- (6) પ્રશ્ન ક્રમાંક 23 ખૂબ જ લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન નાં 15 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 200 શબ્દોમાં હોવા જોઈએ.

વિભાગ-૧

પ્રશ્ન-૧ કેળવણીએ _____ ચાલતી પ્રક્રિયા છે.

પ્રશ્ન-૨ CAIનું પુરું નામ આપો.

પ્રશ્ન-૩ કેળવણીએ સમય, સ્થળ અને _____ સાથે બદલાય છે.

પ્રશ્ન-૪ બુનિયાદી શિક્ષણને અન્ય કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?

પ્રશ્ન-૫ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિના સ્વકાર ક્યારે કરવામાં આવ્યો હતો ?

પ્રશ્ન-૬ 'સમાજ' એટલે શું ?

પ્રશ્ન-૭ વિશ્વનો પ્રવલ્ન સમય કેવો તબક્કો છે ?

પ્રશ્ન-૮ આર્યો મૂળ કયા દેશના વતની હતાં ?

પ્રશ્ન-૯ ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર યુનિવર્સિટીની શરૂઆત ઈ.સ. 1994માં થઈ હતી. આ વિધાન સાચું છે કે ખોટું તે લખો.

પ્રશ્ન-૧૦ બાબાસાહેબની પ્રથમ શાળા કઈ છે ?

વિભાગ-૨

પ્રશ્ન-૧૧ WHO નું પૂરું નામ જણાવી, તેનું એક કાર્ય જણાવો.

પ્રશ્ન-૧૨ RCI નું પુરું નામ જણાવી, તેનું મુખ્ય કાર્યાલય કઈ જગ્યાએ આવેલું છે તે જણાવો.

પ્રશ્ન-૧૩ યુનિસેફનાં કાર્યો ટૂંકમાં જણાવો.

પ્રશ્ન-૧૪ CBR નાં પ્રકારો જણાવો.

પ્રશ્ન-૧૫ મૂલ્ય શિક્ષણ એટલે શું ?

વિભાગ-૩

પ્રશ્ન-૧૬ TQCનું પુરું નામ જણાવી તેનાં કાર્યો જણાવો.

પ્રશ્ન-૧૭ ભારતીય સમાજનાં જીવન ધ્યેયો અને આકાંક્ષાઓ ટૂંકમાં જણાવો.

પ્રશ્ન-૧૮ આધુનિક સભ્યો અને સુસંસ્કૃત માનવનાં લક્ષણો જણાવો.

પ્રશ્ન-૧૯ CBRનું પુરું નામ જણાવી તેના કાર્યો જણાવો

પ્રશ્ન-૨૦ માધ્યમિક શિક્ષણપંચ (1952-53)ની ખામીઓ જણાવો.

વિભાગ-૪

પ્રશ્ન-૨૧ તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

- (A) રોજીંદુ શિક્ષણ અને દૂરવર્તી શિક્ષણ
(B) સામાન્ય શિક્ષણ અને વિશિષ્ટ શિક્ષણ

અથવા

સમુદાય એટલે શું ? બાળકનાં શિક્ષણમાં સમુદાયનો ફાળો જણાવો.

પ્રશ્ન-૨૨ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણપંચ (કોઠારી કમિશન) (1964-66) ના કાર્યો વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

અથવા

પ્રવર્તમાન શિક્ષણ માટે શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ-૫

પ્રશ્ન-૨૩ કેળવણીમાં પરિવર્તન જરૂરી છે ? કેળવણીમાં પરિવર્તન લાવવા માટે ટેકનોલોજીનો ફાળો જણાવો.

અથવા

વિકલાંગો માટેની છૂટછાટો અને સવલતો જણાવો.

www.StudyGuideIndia.com

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર - 2010
ફક્ત સ્પે. બી. એડ્. (પ્રથમ વર્ષ) સત્રાંત પરીક્ષા

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.
પાઠ્યક્રમ : SECP-04
વિષય : વિકલાંગતાનો પરિચય
તારીખ : 20/12/2010 (સોમવાર)
સમય : 11:00 TO 2:00

નોંધણી નંબર : .....

કુલ ગુણ : 80

- સૂચના :
- (1) દરેક પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે. પ્રશ્નોના આંતરીક વિકલ્પ હોઈ પણ શકે અને ન પણ હોઈ શકે.
  - (2) પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 10 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 1 ગુણ રાખેલ છે. તેના ઉત્તર એક શબ્દ / વૈજ્ઞાનિક શબ્દ / ચિહ્ન દ્વારા આપવાના રહેશે.
  - (3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 11 થી 15 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 2 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર વધુમાં વધુ એક વાક્યમાં આપવાના રહેશે.
  - (4) પ્રશ્ન ક્રમાંક 16 થી 20 નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 5 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 60 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
  - (5) પ્રશ્ન ક્રમાંક 21 થી 22 લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 10 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 100 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
  - (6) પ્રશ્ન ક્રમાંક 23 ખૂબ જ લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન નાં 15 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોનો ઉત્તર 200 શબ્દોમાં હોવા જોઈએ.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ ક્ષતિની વ્યાખ્યા જણાવો.
પ્રશ્ન-૨ AAAR એટલે શું ?
પ્રશ્ન-૩ શ્રવણક્ષતિ પામેલા બાળકોની સંસ્થા ભારતમાં ક્યાં અને ક્યારે સ્થાપવામાં આવી.
પ્રશ્ન-૪ આઈ. ઈ. પી. એ શું છે ?
પ્રશ્ન-૫ મગજનો લકવો એ કઈ વિકૃતિ છે ?
પ્રશ્ન-૬ દુનિયામાં અંધજે કંઈલા લોકો દ્રષ્ટિ વિહિન છે ?
પ્રશ્ન-૭ અશક્ત વ્યક્તિઓના કાયદાનું અમલીકરણ ક્યારથી થયું ?
પ્રશ્ન-૮ ધ્યાન તૂટના વિકૃતિ એટલે શું ?
પ્રશ્ન-૯ એ. ડી. એલ. નું પુરુ નામ લખો.
પ્રશ્ન-૧૦ વિકલાંગ વ્યક્તિઓનું આંતરરાષ્ટ્રીય વર્ષ ઘોષિત થયું.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૧૧ યુનિસેફ ભારતના કયા ક્ષેત્રમાં સહાય કરી રહ્યું છે.
પ્રશ્ન-૧૨ સ્નાયુઓની જ્ઞાનતંતુ તંત્રીય વિકૃતિ(મસ્કુલર ડીસ્ટ્રોફી) વિષે જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૩ એ. ડી. એચ. ડી. ના બે લક્ષણો જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૪ રીસોર્સિઝમ એટલે શું ?
પ્રશ્ન-૧૫ આઈ. ઈ. ડી. સી. શું છે ?

વિભાગ-૩

- પ્રશ્ન-૧૬ વર્ગીકરણના લાભ અને ગેરલાભ જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૭ બિનસરકારી સંગઠનોના ગેરલાભ લખો.
પ્રશ્ન-૧૮ વિકલાંગ બાળકોના માતા-પિતામાં જોવા મળતા સર્વ સામાન્ય લક્ષણો.
પ્રશ્ન-૧૯ શીખવાની અસમર્થતા (લર્નીંગ ડિસેબીલીટીજ)
પ્રશ્ન-૨૦ જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ કાર્યક્રમ (ડી. પી. ઈ. પી.)

વિભાગ-૪

પ્રશ્ન-૨૧ અસ્થિક્ષતિ વિષયક વિકલાંગતાનું વર્ગીકરણ સમજાવો.

અથવા

આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓમાં યુનેસ્કોની કામગીરી વિષે જણાવો.

પ્રશ્ન-૨૨ વિશેષ બાળકોના શિક્ષણમાં માતા-પિતાને કેવી રીતે રસપૂર્વક ભાગ લેતાં કરી શકાય વર્ણન કરો.

અથવા

દષ્ટિક્ષતિ અને અસ્થિ વિકલાંગ હોય તેવા બાળકોમાં હલન-ચલન તથા દૈનિક જીવનની કુશળતા વિકસાવવા પ્રવૃત્તિઓની કુશળતા વિકસાવવા પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરો.

વિભાગ-૫

પ્રશ્ન-૨૩ વિકલાંગ બાળકોના શિક્ષણમાં બિનસરકારી રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય મધ્યસ્થ સંસ્થાઓનું વર્ગીકરણ લખો.

અથવા

વિશિષ્ટ વિકલાંગ બાળકો માટે વાંચન-લેખન અને અંકગણિતની કુશળતાઓ વિકસાવવા યથાયોગ્ય અભ્યાસક્રમની સ્વરૂપ રચના જણાવો.

www.StudyGuideIndia.com

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination December-2010
Sp. B.Ed. (Ist Year)

Course : Sp. B.Ed.

Roll No. : .....

Subject Code : SECM-01

Subject : Teaching of English

Date : 22/12/2010 (Wednesday)

Time : 11:00 TO 2:00

Total Marks : 80

Instruction :

- (1) All the Questions are compulsory. There may be internal options in the Questions or may not be.
- (2) Questions No. 1 to 10 are Quite Short answered. Each of them carries 1 marks. You have to give answer in one word/scientific term/sign.
- (3) Questions No. 11 to 15 are Very short answered. Each of them carries 2 marks. You have to give answer in one sentence
- (4) Questions No. 16 to 20 are short answered. Each of them carries 5 marks. The answer to these Questions must not be more than 60 words.
- (5) Questions No. 21 to 22 are of lengthy answered. Each of them carries 10 marks. The answer to these Questions should not exceed 100 words.
- (6) Questions No. 23 is very long answered. It carries 15 marks. The answer to this questions should not exceed 200 words.

Part-1

- 1) Which Kind of letter is the greeting on birthday ?
- 2) Give one example of vocal symbol
- 3) What types of skills are 'listening' and 'reading' ?
- 4) Give one example of a prefix.
- 5) Give one example of a function word
- 6) Give the noun form of 'do'.
- 7) Which punctuation mark is used to join coordinated elements ?
- 8) "I am going for walking" – find out the gerund in this sentence.
- 9) What is a tag attached to a statement called ?
- 10) Give the adjective of 'sun'.

Part-2

- 11) What is the connotative meaning of a word ?
- 12) What is the difference between an adjective and an adverb ?
- 13) What is the Direct method of teaching ?
- 14) Write one objective of teaching writing.
- 15) Name the language registers.

Part-3

- 16) Explain the difference between extensive reading and intensive reading.
- 17) Which elements does a good writing involve ?
- 18) Explain productive and receptive vocabulary.
- 19) Write five difference between language and literature.
- 20) Explain the difference between oral and written communication.

Part-4

21) Explain in detail the objectives of developing communicative skills.

OR

Write a note on conversation skills and their use in language learning.

22) Write a short note on the role of the teacher in the classroom of English.

OR

Which points should the teacher take into consideration while planning to teach ?
Explain.

Part-5

23) Write your views on the status of the English language in present-day India.

OR

Which method or approach of teaching English would be the best for Indian classrooms ? Give your reasons.

_____

www.StudyGuideIndia.com

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર - 2010
ફક્ત સ્પે. બી. એડ્. (પ્રથમ વર્ષ) સત્રાંત પરીક્ષા

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed. નોંધણી નંબર : .....
પાઠ્યક્રમ : SESH-01
વિષય : શ્રવણશક્તિ પામેલા માટે શિક્ષણનો મૂળભૂત પાથો
તારીખ : 21/12/2010 (મંગળવાર)
સમય : 11:00 TO 2:00 કુલ ગુણ : 80

- સૂચના :
- (1) દરેક પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે. પ્રશ્નોના આંતરીક વિકલ્પ હોઈ પણ શકે અને ન પણ હોઈ શકે.
  - (2) પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 10 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 1 ગુણ રાખેલ છે. તેના ઉત્તર એક શબ્દ / વૈજ્ઞાનિક શબ્દ / ચિહ્ન દ્વારા આપવાના રહેશે.
  - (3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 11 થી 15 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 2 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર વધુમાં વધુ એક વાક્યમાં આપવાની રહેશે.
  - (4) પ્રશ્ન ક્રમાંક 16 થી 20 નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 5 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 60 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
  - (5) પ્રશ્ન ક્રમાંક 21 થી 22 લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 10 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 100 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
  - (6) પ્રશ્ન ક્રમાંક 23 ખૂબ જ લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન નાં 15 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 200 શબ્દોમાં હોવા જોઈએ.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ દેશમાન ભાષા પદ્ધતિનાં સંશોધક _____ હતા.
પ્રશ્ન-૨ VRC અને NCERT ના પૂરાં નામ જણાવો.
પ્રશ્ન-૩ વિકલાંગો માટે રોજગારીનાં _____ રોજગારી _____ રોજગારી અને _____
_____ રોજગારી એમ ત્રણ પ્રકાર છે.
પ્રશ્ન-૪ IEDSS નું પુરું નામ જણાવો.
પ્રશ્ન-૫ શિશુવયના બાળકો માટે પ્રથમ કયા વ્યંજન બોલતા શીખે છે ?
પ્રશ્ન-૬ શિશુવયના શ્રવણમંદ બાળકો માટે પત્રવ્યવહાર દ્વારા માર્ગદર્શન આપતી કેલીફોર્નિયાની
સંસ્થાનું નામ શું છે ?
પ્રશ્ન-૭ મધ્યકર્ણમાં આવેલ અસ્થિસાંકળના નામ જણાવો.
પ્રશ્ન-૮ હેલન કેલર કેઈ વિકલાંગતા ધરાવતા હતા ?
પ્રશ્ન-૯ શ્રવણમાર્ગનો એકમ કયો છે ?
પ્રશ્ન-૧૦ કોર્સોસનો ઉપયોગ _____ ની ઉત્પત્તિમાં થાય છે.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૧૧ ફિંગર-સ્પેલીંગ અને ઈશારા વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
પ્રશ્ન-૧૨ શ્રવણક્ષતિની પ્રાથમિક અસરો જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૩ સ્વરોજગારી એટલે શું ?
પ્રશ્ન-૧૪ PWD Act-1995 કઈ બાબતોનો ઉલ્લેખ કરે છે ?
પ્રશ્ન-૧૫ પ્રત્યાયન માટેના કેટલા અભિગમો છે ? કયા કયા ?

વિભાગ-૩

- પ્રશ્ન-૧૬ ભાષા, વાચા, પ્રત્યાયન વિશે ટૂંકમાં જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૭ શ્રવણ વિકલાંગો માટે સરકાર દ્વારા ઉપલબ્ધ સહાય કરતી યોજનાઓ જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૮ ટોટલ કોમ્યુનિકેશનની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૯ શ્રવણવિકલાંગ બાળકોના સંદર્ભમાં દ્વિભાષીકરણ (Bilingualism) નું વર્ણન કરો.
પ્રશ્ન-૨૦ Counselling (સલાહ સૂચન) વિશે ટૂંકમાં જણાવો.

વિભાગ-૪

પ્રશ્ન-૨૧ ઓડિટરી ટ્રેનિંગ (શ્રવણ તાલીમ)ના વિભિન્ન વિકાસના તબક્કા વિશે સવિસ્તાર વર્ણવો.

અથવા

સંકલનના પ્રકારો જણાવી વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૨૨ શ્રવણવિકલાંગ બાળકોના માતા-પિતાને પરામર્શન (Counselling) કરતી વખતે કયા મુદ્દા પર ભાર મૂકવો જોઈએ તે બાબતે વિસ્તાર પૂર્વક જણાવો.

અથવા

શ્રવણવિકલાંગ બાળકોના ભાષા વિકાસને અસર કરતા પરિબલો વિશે સવિસ્તાર વર્ણવો.

વિભાગ-૫

પ્રશ્ન-૨૩ શ્રવણવિકલાંગ બાળકોના ભાષા વિકાસમાં વાર્તાકથન(સ્ટોરી ટેલીંગ), સમાચાર (ન્યૂઝ), માર્ગદર્શિત પ્રવૃત્તિ(ડિરેક્ટેડ એક્ટીવીટી) અને મુલાકાતા(વીઝીટ)નું મહત્ત્વ વિસ્તારપૂર્વક જણાવો.

અથવા

શ્રવણવિકલાંગ બાળકોના સમ્મેકિત (Inclusive) શિક્ષણમાં રિસોર્સ ટીચરની ભૂમિકા વિશે સવિસ્તાર જણાવો.

www.StudyGuideIndia.com

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર - 2010
ફક્ત સ્પે. બી. એડ્. (પ્રથમ વર્ષ) સત્રાંત પરીક્ષા

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed. નોંધણી નંબર : .....
પાઠ્યક્રમ : SESV-01
વિષય : દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલા બાળકોના શિક્ષણનો પરીચય
તારીખ : 21/12/2010 (મંગળવાર)
સમય : 11:00 TO 2:00 કુલ ગુણ : 80

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે. પ્રશ્નોના આંતરીક વિકલ્પ હોઈ પણ શકે અને ન પણ હોઈ શકે.
(2) પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 10 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 1 ગુણ રાખેલ છે. તેના ઉત્તર એક શબ્દ / વૈજ્ઞાનિક શબ્દ / ચિહ્ન દ્વારા આપવાના રહેશે.
(3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 11 થી 15 ખૂબ જ નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 2 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર વધુમાં વધુ એક વાક્યમાં આપવાના રહેશે.
(4) પ્રશ્ન ક્રમાંક 16 થી 20 નાના ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 5 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 60 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
(5) પ્રશ્ન ક્રમાંક 21 થી 22 લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન માટે 10 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોના ઉત્તર 100 શબ્દોથી વધુ ન હોવા જોઈએ.
(6) પ્રશ્ન ક્રમાંક 23 ખૂબ જ લાંબા ઉત્તરવાળા પ્રશ્નો છે. તે દરેક પ્રશ્ન નાં 15 ગુણ રાખેલ છે. આ પ્રશ્નોનો ઉત્તર 200 શબ્દોમાં હોવા જોઈએ.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ મુશ્કેલીવશ અસમર્થતા એટલે શું?
પ્રશ્ન-૨ લાકડું એ શેનું ઉદાહરણ છે?
પ્રશ્ન-૩ વિકલાંગોનું આંતરરાષ્ટ્રીય વર્ષ જાહેર કરવામાં આવ્યું.
પ્રશ્ન-૪ જે પદાર્થો નબળો પ્રકાશ કરે તેને શું કહેવામાં આવે છે.
પ્રશ્ન-૫ ભારતમાં દૃષ્ટિહિનોની મહેલી શાળા ક્યાં અને ક્યારે શરૂ થઈ.
પ્રશ્ન-૬ ઝામર એટલે શું?
પ્રશ્ન-૭ રતાધણાપણું શેના કારણે થાય છે ?
પ્રશ્ન-૮ વાંચન પસંદગી કસોટીઓના નામ આપો.
પ્રશ્ન-૯ બધિરંધતોની વ્યાખ્યા લખો.
પ્રશ્ન-૧૦ દૃષ્ટિનિકલાંગતાના બે કારણો જણાવો.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૧૧ સંકલિત શિક્ષણનો અર્થ સમજાવો.
પ્રશ્ન-૧૨ નેત્રખીલ(ટ્રોકોમા) વિષે લખો.
પ્રશ્ન-૧૩ વિદેશી ધર્મ પ્રચારકોનું કાર્ય.
પ્રશ્ન-૧૪ ભાષા વિકાસના બે લક્ષણો જણાવો.
પ્રશ્ન-૧૫ તબીબી આકારણીના લાભ.

વિભાગ-૩

- પ્રશ્ન-૧૬ આર. સી. આઈ. ધારો
પ્રશ્ન-૧૭ અલ્પ દૃષ્ટિ સહાયકો (સહાયક સાધનો)
પ્રશ્ન-૧૮ સંકલ્પનાઓ શીખવવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ.
પ્રશ્ન-૧૯ અલ્પદૃષ્ટિ અને અંશતઃ દૃષ્ટિ વ્યક્તિઓ વચ્ચેનો તફાવત
પ્રશ્ન-૨૦ સકવચસ્ક જૂથના મનોવલણ

વિભાગ-૪

પ્રશ્ન-૨૧ દૈષ્ટિકલાંગતા બાળકોના વ્યક્તિત્વ વિકાસમાં તેના માતા-પિતાને રસપૂર્વક ભાગ લેતા કરવા તમે શિક્ષક તરીકે કેવા પ્રકારનું આયોજન કરશો.

અથવા

વિકલાંગ વ્યક્તિઓના ધારામાં તમામ વિકલાંગ વ્યક્તિઓના વર્ગ પ્રકારોને આવરી લીધા છે ? તેમાં ફેરફાર કરી શકાય તમારા વિચારો જણાવો.

પ્રશ્ન-૨૨ દૈષ્ટિકલાંગ બાળકો માટે બ્રેઈલની કામગીરીને લગતી સેવાઓનું મહત્ત્વ સમજાવો.

અથવા

દૈષ્ટિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેની સેવાઓમાં કાર્યક્રમ આવરીત આકારણીનું મહત્ત્વ સમજાવો.

વિભાગ-૫

પ્રશ્ન-૨૩ બહુવિકલાંગ બાળકોની નિશ્ચિત ઓળખ કરવામાં અપનાવાતા અભિગમોનું સવિસ્તાર વર્ણન કરો.

અથવા

ભૂતકાળમાં અલ્પદૈષ્ટિ બાળકોનું શિક્ષણ - એક દુર્લભ ક્ષેત્ર એવું કહેવામાં આવતું શા માટે ? વિગતવાર ચર્ચા કરો.

www.StudyGuideIndia.com

डा. बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी
सत्रांत परीक्षा डिसेम्बर – 2010
सिर्फ स्पे.बी.एड.(प्रथम वर्ष)

अभ्यासकम : स्पे.बी.एड.

नोंधणी नंबर : .....

पाठ्यकम : SECM-02

विषय : हिन्दी का शिक्षण

तारीख : २२/१२/२०१० (बुधवार)

समय : ११.०० से २.००

कुलगुण : ८०

- सूचनाएं :
- १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं। सभी प्रश्नों के अंक उनके सामने दर्शाये गए हैं। प्रश्नों के आंतरिक विकल्प हो भी सकते हैं और नहीं भी।
  - २) प्रश्नकम १ से १० तक अतिलघु उत्तरीय प्रश्न हैं। प्रत्येक का १ अंक है। प्रश्न का उत्तर एक शब्द में किंतु पूरे वाक्य में चाहिए।
  - ३) प्रश्नकम ११ से १५ अतिलघु उत्तरीय प्रश्न हैं। प्रत्येक का २ अंक है। प्रश्न का अधिकतम उत्तर एक या दो वाक्यों में होना चाहिए।
  - ४) प्रश्नकम १६ से २० लघुउत्तरीय प्रश्न हैं। प्रत्येक का ३ अंक है। प्रश्न का उत्तर सामान्यतः ६० शब्दों से अधिक नहीं होना चाहिए।
  - ५) प्रश्नकम २१ से २२ दीर्घ उत्तरीय प्रश्न हैं। प्रत्येक का १० अंक है। प्रश्न का उत्तर १०० शब्दों से अधिक नहीं होना चाहिए।
  - ६) प्रश्नकम २३ दीर्घ उत्तरीय प्रश्न हैं। प्रत्येक का १५ अंक है। प्रश्न का उत्तर २०० शब्दों के भीतर दिया जाना चाहिए।

विभाग: १

- प्रश्न १. ' होरी ' प्रेमचंद के किस उपन्यास का नायक है ?
- प्रश्न २. ' पुष्प की अभिलाषा ' काव्य में किस शब्द का चार बार उपयोग हुआ है ?
- प्रश्न ३. संकलनत्रय से किस तात्पर्य है ?
- प्रश्न ४. ' रीढ़ की हड्डी ' के लेखक कौन हैं ?
- प्रश्न ५. मातृभाषा शिक्षा के दो उद्देश्य बताइए।
- प्रश्न ६. समास के प्रकार बताइए।
- प्रश्न ७. भाषा किसे कहते हैं ?
- प्रश्न ८. देवनागरी लिपि की सबसे बड़ी विशेषता बताइए।
- प्रश्न ९. प्रेमचंदजी का असली नाम क्या था ?
- प्रश्न १०. पश्चिमी हिन्दी की बोलियों के नाम लिखिए।

विभाग: २

- प्रश्न ११. व्याकरण अध्यापन की श्रेष्ठ प्रकृति कौन सी है ?
- प्रश्न १२. शिक्षा का माध्यम मातृभाषा ही क्यों ?
- प्रश्न १३. हिन्दी भाषा के विकास में किन भाषाओं का योगदान है ?
- प्रश्न १४. 'भाषा परम्परा आधारित तंत्र है' समझाइए ?
- प्रश्न १५. भाषा शिक्षण में दृश्यश्राव्य साधनों का क्या महत्व है ?

विभाग: ३

- प्रश्न १६. 'रीढ़ की हड्डी' किस संकलन से लिया गया है ? किसी एक पात्र का चरित्र चित्रण कीजिए ।
प्रश्न १७. लेखन का क्या महत्व है ? लेखन में होनेवाली भूलें कौन सी हैं ?
प्रश्न १८. गद्य शिक्षा के उद्देश्य कौन से हैं ? गद्य शिक्षक कैसा होना चाहिए ।
प्रश्न १९. राष्ट्रभाषा के विकास के लिए आप कौन सी प्रवृत्ति करना चाहेंगे ?
प्रश्न २०. राष्ट्रभाषा की शिक्षा में कम्प्यूटर की महत्ता समझाइए ।

विभाग: ४

- प्रश्न २१. काव्यशिक्षण के मुख्य एवं गौण उद्देश्य लिखिए । काव्य का शिक्षक कैसा होना चाहिए ?

अथवा

कहानी व उपन्यास के तत्वों की तुलना कीजिए ।

- प्रश्न २२. हरिशंकर परसाई 'श्रेष्ठ व्यंग्यकार है' सिद्ध कीजिए ।

अथवा

पाठ्य पुस्तक कहाँ तक उपयोगी हैं ? लक्षणों की चर्चा कीजिए ।

विभाग: ५

- प्रश्न २३. "यात्रा जरूरी है"। जो यात्रा करता है अपने व्यक्तित्व की मात्रा बढ़ाता है । 'मृत्युंजय' प्रिय यात्रा वृत्तांत लिखिए ।

अथवा

किसी मन पसंद कहानी की कथावस्तु संक्षेप में लिखकर समालोचना कीजिए ।